herpy

KAMÆLEONER

Canopy Chameleon

Furcifer willsii

Furcifer willsii er en lille, grøn kamæleon fra de fugtige bjergskove i det centrale østlige Madagaskar. Hannen bærer to parallelle, opadbøjede næseudvækster, som hunnen mangler. Arten er følsom, kræver kølig og fugtig luft, skygge og meget vand, og den holdes kun sjældent.

Familie: Chamaeleonidae Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**15-17 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**2-3 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende**
Biotop	**Regnskov og bjergskov**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**45 × 45 × 90 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**20-25 °C**
Hotspot	**26-28 °C**
Temperatur, nat	**12-18 °C**
Luftfugtighed	**65-100 %**
Vand	**Ingen vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**6-23 æg**
Inkubation	**150-400 dage** ved 20-25 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste II og i EU's bilag B (forordning 338/97), som alle kamæleoner af slægten *Furcifer*. Handel over grænser kræver derfor CITES- og EU-dokumenter, som udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Spørg sælger om dokumentation for dyrets herkomst. Ingen kamæleoner er forbudt for private i Danmark (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), så de almindelige regler gælder.

Om arten

Furcifer willsii hører med en samlet længde på 15-17 cm til de små kamæleoner. Hannen har to tydelige, parallelle og opadbøjede næseudvækster, som helt mangler hos hunnen. Hannen er grøn med en tynd hvid stribe langs siden og hvide læber. Hunnens farver skifter mere, fra gulgrøn til mørkebrun, og drægtige hunner får klare gule eller hvide prikker. Begge køn har en hvid linje langs bugkammen.

Slægtsnavnet *Furcifer* betyder gaffelbærer på latin. Arten blev beskrevet i 1890 af Albert Günther som *Chamaeleon willsii* og er opkaldt efter missionæren James A. Wills, der boede i Madagaskars højland, og fra hvis samling de første dyr stammede. Den nordlige *F. petteri* regnedes tidligere for en underart, men er i dag en selvstændig art.

Selv om arten er lille, er den følsom og bider gerne efter en finger. Mindre aggressive dyr løber ofte hurtigt op og ned ad en gren, de bliver tilbudt. Avl i fangenskab er næsten ikke beskrevet.

Udbredelse og levested

Furcifer willsii findes kun på Madagaskar, hovedsageligt i bjergskovene i den centrale østlige del af øen. Kendte lokaliteter er bl.a. Andasibe med Analamazaotra og Mantadia, Anjozorobe-Angavo-korridoren og Ranomafana, og mod syd er arten fundet i Andringitra-massivet. Den lever op til omkring 1.200 m højde.

> **Oprindelig udbredelse:** Madagaskar.

LEVESTED

Arten lever i fugtig, tæt primærskov og ses næsten aldrig i sekundær vegetation. Den foretrækker de tætte dele af skoven med slanke træer, hvor underskoven er dækket af bregner og mos, og den sidder ofte højt oppe i trækronerne.

Klimaet omkring Andasibe, 900-1.250 m over havet, er køligt og meget fugtigt. I regntiden (november-april) er månedsgennemsnittet 22-24 °C, og dagene når 26-27 °C. I den kølige tørtid fra maj til oktober er gennemsnittet 19-22 °C, og dagene når 23-25 °C. Temperaturen kommer sjældent over 30 °C og kun i solpletter. Nætterne er kølige, især i tørtiden, hvor 10-15 °C er det normale. Luftfugtigheden er høj hele året: i regntiden regner det næsten dagligt, og i tørtiden mindst hver anden dag.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Furcifer willsii*. Klimaet i udbredelsesområdet er køligt og fugtigt: dage på 23-27 °C, nætter på 10-20 °C og regn det meste af året. *Furcifer lateralis* lever i samme del af Madagaskar, er langt bedre kendt i terrariet og har lignende krav, men tåler mere varme. Tal, der ikke er kendt for *F. willsii*, er lånt fra den.

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 45 × 45 × 90 cm (længde × bredde × højde). Målet er et skøn ud fra artens størrelse og levevis i trækronerne, og højden er vigtigst. Dyret holdes alene.

Arten er sky og har brug for tæt dække. Et glasterrarie med netlåg holder bedre på fugten end et rent netterrarie, men luften må ikke stå stille, så der skal være ventilation både foroven og forneden. Indret med mange tynde grene, lianer og tætte, løvrige planter, så dyret kan trække sig helt tilbage i skygge. Brug ugiftige planter som ficus, pothos og bregner. Et afløb i bunden gør det nemt at komme af med store mængder vand.

TEMPERATUR

Arten kommer fra kølige bjergskove og tåler varme dårligt. Dagtemperaturen skal ligge på 20-25 °C og må ikke komme meget over 28 °C. Giv en mild solplads på 26-28 °C på en gren lige under lampen, målt med et IR-termometer. Om natten skal temperaturen falde til 12-18 °C. Et tydeligt fald mellem dag og nat er vigtigt.

I naturen veksler en varmere regntid med en køligere tørtid. Køligere dage (omkring 19-22 °C i gennemsnit) og kolde nætter i et par måneder svarer til den naturlige rytme, men en egentlig vinterhvile er ikke dokumenteret. Hæng lamperne højt og brug termostat, så terrariet aldrig bliver overophedet. Er dyret mørkt, gaber det, eller sidder det nederst i terrariet, er der for varmt.

Læs mere: Varme og temperatur Læs mere: Vinterhvile og årstider

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være høj hele året: omkring 65-80 % om dagen og 90-100 % om natten. Arten drikker dråber fra blade og grene, ikke af en skål. Sprøjt terrariet grundigt morgen og aften, og lad et drypanlæg løbe i flere timer om dagen. En forstøver kan holde luften fugtig om natten.

Blade og grene skal kunne tørre mellem sprøjtningerne, ellers kommer der skimmel. Hold luften i bevægelse. Nye dyr er ofte udtørrede og skal have rigeligt vand de første uger.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv, men lever i tæt skov med skygge og halvskygge. Giv 12 timer lys om dagen med et T5-rør over hele terrariets længde.

UVB anbefales. UV-behovet er ikke målt for arten, og zone 2 er et skøn ud fra levestedet i tæt skov. Det svarer til et UV-indeks på højst omkring 1-2 på den højeste gren og skygge længere nede, så dyret kan vælge. Et svagt T5 HO-UVB-rør over nettet passer, og indekset måles med et UV-meter. Skift røret efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Furcifer willsii er insektæder. Giv små, varierede insekter: små fårekyllinger, små kakerlakker, bananfluer og møl. Flyvende insekter er et godt supplement.

Unger fodres hver dag, voksne hver anden dag. Støv foderdyrene med kalk med lidt D3 og vitaminer, og giv insekterne et næringsrigt foder et døgn eller to før fodringen. Hunner må ikke overfodres, for det giver store kuld, der tærer på dem.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er sky, følsom og nervøs. Den skal ikke håndteres og bider gerne efter en finger. Hold dyret alene, og stil terrarierne, så hanner ikke kan se hinanden.

Stress viser sig som mørke, hurtigt skiftende farver, gaben og flugtforsøg. Giv ro, tæt dække og faste rutiner, og lad et nyt dyr være i fred de første uger.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen kendes på de to parallelle næseudvækster, som hunnen ikke har. Hunnernes farver skifter mere, fra gulgrøn til mørkebrun. Alder og størrelse ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

Avl i fangenskab er næsten ikke beskrevet. Parringen følger formentlig mønsteret hos andre *Furcifer*: sæt en parringsvillig hun ind hos hannen, og tag hende ud igen, hvis hun afviser ham. Drægtige hunner får tydelige gule eller hvide prikker. Ynglesæsonen i naturen er ikke dokumenteret.

ÆGLÆGNING OG KULD

Kuldstørrelsen er ikke dokumenteret. Boksens tal gælder *F. lateralis*, der er lidt større, så kuldene er formentlig mindre. Giv hunnen en dyb beholder med fugtig jord, hvor hun kan grave en gang og lægge æggene i bunden.

INKUBATION

Rugetiden er heller ikke dokumenteret; boksens tal (20-25 °C og 5-13 måneder) gælder *F. lateralis*. Mange *Furcifer* har æg med en hvileperiode i fosterudviklingen, så rugetiden kan blive lang, og æggene skal følges nøje. Brug fugtig vermiculit.

OPDRÆT AF UNGER

Opdræt er ikke dokumenteret. Ungerne er selvstændige fra klækningen og passes som de voksne, bare i mindre skala: i et højt, tæt beplantet terrarie med kølig, fugtig luft og små insekter hver dag.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl i pasningen:

- Udtørring, især hos nye dyr de første uger.
- Varmestress, hvis terrariet er for varmt. Arten tåler ikke høje temperaturer.
- Indvoldsorm og andre parasitter hos vildfangne dyr. Lad dyret falde til, og få så en afføringsprøve undersøgt hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr.
- Luftvejsinfektioner ved stillestående luft.
- Knoglesvind (MBD) ved for lidt UVB og kalk.
- Skimmel, når blade og grene er våde hele døgnet.

Et sundt dyr har åbne, klare øjne, holder godt fast om grenen og æder. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret ikke æder, taber sig, sidder mørkt og sløvt eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.